

Til Stortingets Utdannings- og forskningskomité

Teknas innspill til Statsbudsjettet 2026

Tekna er fagforeningen for 116 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge, både i offentlig og privat sektor.

Realfagssatsning – Kap. 225/post 61 - Kap. 226

I Opptaksmeldingen som Stortinget behandlet våren 2024 ble det gitt tilslutning til regjeringens forslag om å utrede tiltak for rekruttering til teknologifagene. Tekna registrerer at departementet planlegger å bevilge midler til nye analyser, forsøk og utredninger. Dette omfatter blant annet et prosjekt som skal vurdere tiltak for å øke rekrutteringen til teknologi- og realfag.

Tekna ber Stortinget be regjeringen om å igangsette dette arbeidet straks, og komme med en konkretisering av tiltak og midler til oppfølging senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Det er gitt tilskudd og føringer for å bedre læremiddelsituasjonen i skolen, men en fersk rapport fra Riksrevisjonen viser at ressurssituasjonen ikke er tilfredsstillende¹.

Tekna ber Stortinget be regjeringen gjennomgå ordningen med ekstrabevilgninger til læremidler, og orientere Stortinget om hvordan ressursene skal brukes til rett formål.

I 2024 hadde 57 prosent av kommunene negativt driftsresultat, opp fra 45 prosent året før. Syv av ti kommuner hadde i 2024 et lavere driftsresultat enn det nivået Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU-K) anbefaler.² Det fremlagte budsjettet viser en fortsatt svært stram kommuneøkonomi.

Vi ser allerede at kommunene kutter i skolesektoren. Til tross for regjeringens ambisjon om en mer praktisk skole, er det foreslått å legge ned Lillestrøm realfagssenter og Newtonrom Lillestrøm. I Innlandet har fylkeskommunedirektøren avvist forslag om nyetablering/reetablering av YSK-ordningen (yrkes- og studiespesialiserende kompetanse), som tidligere ble kalt TAF (tekniske og allmenne fag). Disse linjene har vist seg viktige for rekruttering til høyere utdanning innen STEM-fagene.

¹ [Elever og lærere mangler læremidler](#)

² [25006-ks-status-kommune-2025- digital.pdf](#)

Dette viser at svak kommuneøkonomi svekker muligheten til å følge opp Stortingets vedtatte realfagssatsing.

Tekna ber komiteen sørge for at fylkeskommuner og kommuner er i stand til å følge opp regjeringens og Stortingets ambisjoner om rekruttering til realfag gjennom tilrettelegging for praktisk undervisning, bruk av YSK-ordningen, opprettholdelse av forskerlinjer m.m.

Tekna registrerer at lånerammen for ordningen med rentefritak for lån til investering i utstyr, inventar og læringsarenaer for en mer praktisk skole økes. Mange kommuner har likevel ikke økonomisk handlingsrom til å ta opp lån for investeringer som ikke er lovpålagte. Dermed vil ordningen i liten grad bedre situasjonen i kommuner som nå må kutte for å komme i balanse.

Tekna ber Stortinget be regjeringen redegjøre for hvor mange og hvilke kommuner som har benyttet seg av låneordningen, størrelsen på lånene og formålet med lånene, for å kunne vurdere om dette er en ordning det er grunnlag for å øke og/eller videreføre.

Alternative opptaksveier for ingeniørutdanninger – Kap. 260/post 50

Det ligger mange utfordringer for ingeniørutdanningene i årene fremover. Årskullene i videregående vil om noen få år gå nedover, andelen som tar yrkesfag øker og fagskolene har fått tillatelse til å tilby utdanninger på-nivå 6 og 7 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Samtidig er trenden at færre tar fordypning i realfag i videregående. Dette medfører svikt i rekrutteringen til høyere utdanning. Flere veier inn til ingeniørutdanningene er en mulighet for økt rekruttering. Det gjelder Y-veien, realfagskurs, forkurs og TRES.

Forkursene er under budsjettmessig press siden forkursene finansieres over basisbevilgningen og uten en regelstyrt studiepoengproduksjon. Flere steder ser vi nedskalering og avvikling.

Vi viser til at Stortinget i behandlingen av opptaksmeldingen ga sin tilslutning til at regjeringen skulle igangsette et arbeid med å se på tiltak som bidrar til økt rekruttering til teknologifagene. Tekna mener at det er behov for å gjøre justeringer i de ulike ordningene for kvalifisering til ingeniørutdanningene. Dette krever økte ressurser. Med den finansieringsmodellen som nå foreligger blir det kutt fremfor styrking av disse inngangene til høyere ingeniørutdanning.

Tekna ber Stortinget sikre midler til forkurs og realfagskurs gjennom økt basisfinansiering til UH-sektoren.

Tekna ber Stortinget be regjeringen komme tilbake med sak til Stortinget knyttet til hvordan finansieringssystemet kan endres for å gi insentiver til å

utvikle kvaliteten og opprettholde kursene som et tiltak for økt rekruttering til teknologifagene.

Studieavgift utenlandsstudenter – Kap. 260/Post 50

Internasjonalt forsknings- og utdanningssamarbeid er viktigere enn noen gang. Det sikrer kunnskapsoverføring mellom land og gir verdifulle rekrutteringsmuligheter. Regjeringen lovet i vår at institusjonene skulle kunne ta lavere studieavgift for studenter utenfor EØS og Sveits. En ordning hvor universitetene selv kan velge om man vil ta betalt for studenter utenfor EØS-området vil ikke bidra til at vi får tilbake de allerede avviklede studiene. Det er heller ikke lagt inn finansiering for plassene som er tapt fordi studentene uteblir.

Tekna mener Stortinget må avvike i sin helhet ordningen med studieavgift for utenlandsstudenter fra høsten 2026, og kompensere for det nedtrekket av studenter man har hatt slik at universiteter og høyskoler raskt kan bygge kapasitet på ny.

Forskningspolitisk forlik

Det legges opp til en betydelig mer ambisiøs plan for forskning i Brussel i neste programperiode, og det vil bli et behov for et betydelig forskningsløft for å kunne nyttiggjøre oss ordningen. Kontingenten vil øke når man foreslår å nesten doble Horisont-budsjettet i neste periode.

For å sikre Norges posisjon som en kunnskapsnasjon og muligheter til å hente hjem EU-midler, må investeringene i forskning og utvikling (FoU) styrkes betydelig. Tekna mener at offentlig finansiering av FoU må økes til minst 1,25 prosent av BNP innen 2030.

Forskning er en sentral drivkraft for konkurransekraft, arbeidsplasser og bærekraftige løsninger. Økt finansiering vil bidra til å styrke norsk innovasjonsevne og gjøre landet mer attraktivt for forskertalenter fra hele verden.

Samtidig må det legges til rette for tettere samarbeid mellom academia, næringsliv og offentlig sektor for å sikre at forskningen omsettes i praktiske løsninger.

Vi må sikre at norske forskningsmiljøer og næringslivet har de ressursene som trengs for å drive innovasjon og teknologiutvikling.

Tekna ber Stortinget om å søke sammen om et bredt forskningspolitisk forlik om en gradvis økning av den offentlige forskningsfinansieringen opp til 1,25 prosent av BNP innen 2030.

Tekna ber Stortinget be regjeringen om å utrede ulike tiltak for økt tilgang på privat kapital, herunder skatteinsentiver og etablering av et forskningsfond basert på avsetning fra statseide virksomheter.

1. **Identifikasi Masalah** (10%)

2. **Pengumpulan Data** (10%)

3. **Analisis Data** (10%)

4. **Penyusunan Laporan** (10%)

5. **Pengujian Laporan** (10%)

6. **Penyempurnaan Laporan** (10%)

7. **Pengantar Laporan** (10%)

8. **Penyempurnaan Laporan** (10%)

9. **Pengantar Laporan** (10%)

10. **Penyempurnaan Laporan** (10%)

11. **Pengantar Laporan** (10%)

12. **Penyempurnaan Laporan** (10%)

13. **Pengantar Laporan** (10%)

14. **Penyempurnaan Laporan** (10%)

15. **Pengantar Laporan** (10%)

16. **Penyempurnaan Laporan** (10%)

17. **Pengantar Laporan** (10%)

18. **Penyempurnaan Laporan** (10%)

19. **Pengantar Laporan** (10%)

20. **Penyempurnaan Laporan** (10%)